

Cynnig i newid ystod oedran Ysgol GRh Talacharn o ysgol 4-11 i ysgol 3-11 o fis Medi 2026 Adroddiad Ymgynghori

Crynodeb Gweithredol

sirgar.llyw.cymru
carmarthenshire.gov.wales

Derbyniwyd cyfanswm o 16 o ymatebion. Roedd y cydbwysedd cyffredinol o deimlad yn gadarnhaol iawn, gyda'r mwyafrif o'r ymatebwyr yn cefnogi'r cynnig ac ychydig iawn yn mynegi gwrthwynebiad. Roedd y prif themâu a godwyd yn cynnwys cefnogaeth gref i oedran dechrau ysgol cynharach i gadw plant yn y dalgylch lleol, manteision canfyddedig mwy o ddarpariaeth gofal plant a blynyddoedd cynnar lleol (gan gynnwys Dechrau'n Deg), ac effeithiau cadarnhaol ar ddysgu'r Gymraeg drwy drochi'n gynharach a mynediad at staff sy'n siarad Cymraeg. Cododd nifer fach o ymatebwyr bryderon am barodrwydd ysgol i blant tair oed. Bydd yr holl adborth yn cael ei ystyried yn y camau nesaf o gynllunio a gweithredu.

Y Cyfnod Ymgynghori

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 04/09/2025 a 16/10/2025.

Ymatebion a Dderbyniwyd		
Arolwg Ar-lein	E-bost	Cyfanswm
16	0	16

Ymatebion

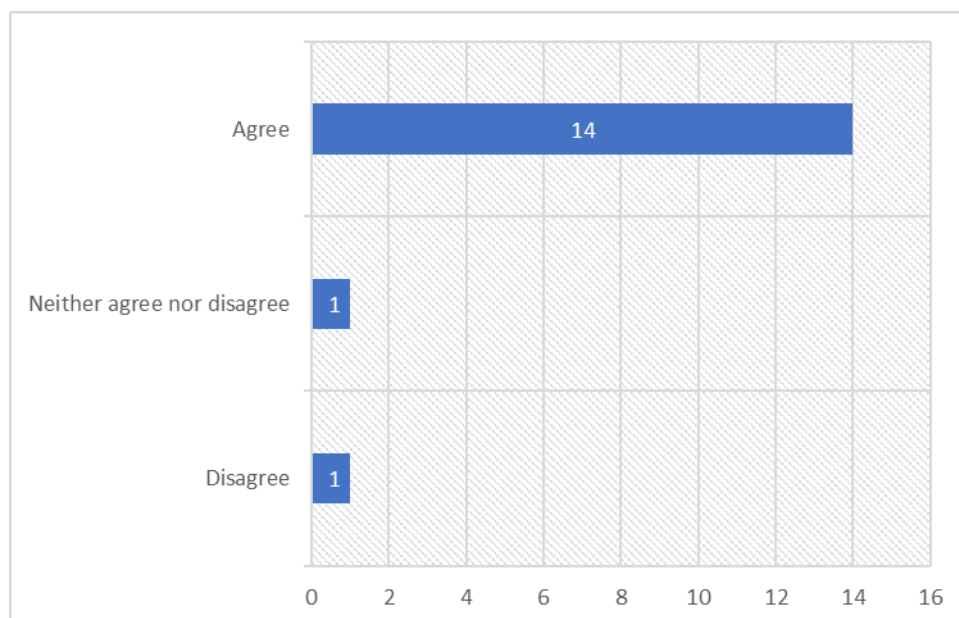
Crynodeb Cyffredinol

	Cytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Anghytuno
Ydych chi'n cefnogi'r cynnig?	14	1	1
Oes gennych chi unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?	7	8	1
A oes unrhyw opsiynau eraill yr ydych chi'n meddwl y dylai'r Cyngor fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol GRh Talacharn?	2	0	14
a. Yn eich barn chi, pa effeithiau cadarnhaol neu andwyol fyddai'r cynnig hwn yn ei chael ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg ac i drin y Gymraeg ddim llai ffafriol na'r iaith Saesneg?	6	10	0
b. Sut ydych chi'n meddwl y gellid llunio'r cynnig neu ei adolygu fel y byddai'n cael effeithiau cadarnhaol neu fwy cadarnhaol ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg ac i drin y Gymraeg ddim yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg?	1	15	0
c. Sut ydych chi'n meddwl y gellid llunio'r cynnig neu ei adolygu fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol neu llai andwyol ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg ac i drin y Gymraeg ddim yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg?	0	16	0

Arolwg Ar-lein

Derbyniwyd cyfanswm o 16 o ymatebion arolwg ar-lein ar gyfer yr ymgynghoriad statudol.

1) Ydych chi'n cefnogi'r cynnig?

A oes gennych unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried? nodir isod:

- "Mae opsiynau gofal plant yn Talacharn a'r cyffiniau yn wael - mae'r monopoli yn dechrau disglair yn Sanclêr. Byddai'n well cael mwy o opsiynau."
- "Mae llawer o rieni/gofalwyr lleol yn dewis gofal plant ac ysgol sy'n derbyn plant o 3 oed i weddu i'w hanghenion. Gyda niferoedd ar sail isel yn gyfredol, ni all ysgol Talacharn fforddio i hyn fod yn digwydd. Byddai caniatáu i blant ddechrau ysgol o 3 oed yn rhoi opsiwn i lawer o rieni/gofalwyr gadw eu plant yn eu hysgol lleol yn hytrach nag y tu allan i'r dalgylch."
- "Byddai cyfleuster cychwyn hefyd o fudd i'r ardal lleol gan fy mod yn credu bod gan Little Wonders yn Llanmiloe leoedd Dechrau'n Deg, gan fod llawer yn yr ardal lleol yn gymwys ar gyfer y ddarpariaeth gefnogol hon."
- "Nid oedd fy merch gallu dechrau tan 4 oed a gyda'r diffyg opsiynau gofal plant yn yr ardal, roedd hyn yn golygu nad oeddwn yn gallu mynd yn ôl i'r gwaith tan lawer hwyrach nag yr oeddwn wedi'i gynllunio."
- "Rwy'n cefnogi'r cynnig hwn fel rhiant i blentyn 1 oed, gan nad oes unrhyw ddarpariaeth gofal plant lleol, nac addysg cynnar yn yr ardal mwyach. Fodd bynnag, gan fod fy mhlant hŷn yn mynychu Ysgol Llanmiloe, byddai'n well gen

i fy mhlant ieuengaf allu dechrau yn Llanmiloe yn 3 oed heb orfod ei rhoi i Dalacharn nes ei fod yn ddigon hen i fynychu Llanmiloe."

- "Mae Esgobaeth Tyddewi yn cefnogi'r cynnig yn llawn."
- "Rwy'n credu y bydd yn gadarnhaol iawn i'r ysgol a'r gymuned."

A oes gennych unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried? nodir isod:

- "Plant yn rhy ifanc i fod yn yr ysgol"

Themâu **sy'n cytuno** (cytuno) â **Oes gennych chi unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?** a nodir isod:

- Byddai dechrau yn gynharach yn 3 oed yn helpu i gadw plant yn y dalgylch lleol.
- Manteision canfyddedig o fwy o ddarpariaeth gofal plant/blynyddoedd cynnar lleol (e.e. cymorth math Dechrau'n Deg).
- Barn gyffredinol y byddai'r cynnig yn gadarnhaol i'r ysgol a'r gymuned ehangach.

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **yn cytuno** (cytuno) â **Oes gennych unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?** isod:

- **Mae dechrau'n gynharach yn 3 oed yn cadw plant yn yr ysgol leol/ddalgylch.**

Rydym yn cydnabod y budd y mae rhieni yn ei weld mewn galluogi addysg feithrin ran-amser lleol o 3 oed. Yn unol â dull y Cyngor ar ôl cael gwared ar bolisi ' Rising 4s', byddwn yn ystyried newid yr ystod oedran i 3–11 lle mae bwloch lleol yn y ddarpariaeth ran-amser statudol, gan asesu staffio, gofod a fforddiadwyedd. Byddai unrhyw newid oedran yn dilyn y llwybr newid rheoledig a phrofion y Côt, gydag amserlen statudol nodweddiadol o 9–12 mis.

- **Manteision canfyddedig o fwy o ddarpariaeth gofal plant/blynyddoedd cynnar lleol (e.e. cymorth math Dechrau'n Deg).**

Byddwn yn cydlynu gyda phartneriaid lleol nad ydynt yn cael eu cynnal a Dechrau'n Deg i sicrhau bod addysg a gofal plant cofleidiol yn ategu, yn hytrach na dyblygu, ei gilydd. Mae cymhwysedd Dechrau'n Deg yn seiliedig ar gôd post ac wedi'i dargedu; pan fo'r meini prawf yn cael eu bodloni, byddwn yn alinio cynlluniau meithrin mewn ysgolion â chapasiti, sicrhau ansawdd a gofynion

eiddo Dechrau'n Deg, tra'n parhau i gefnogi lleoliadau nad ydynt yn cael eu cynnal sy'n darparu'r 10–12.5 awr statudol a gofal cofleidiol.

- **Barn gyffredinol y byddai'r cynnig yn gadarnhaol i'r ysgol a'r gymuned ehangach.**

Byddwn yn nodi achos cytbwys sy'n ystyried buddion addysgol, galw dalgylch ac effeithiau cymunedol ochr yn ochr â chyllid (gan gynnwys cyllid i ddysgwyr meithrin rhan-amser ar 50% o'r gwerth oedran cynradd) a thrafnidiaeth. Mae hyn yn sicrhau cydymffurfiaeth â ffactorau'r Côt ac yn cefnogi darpariaeth gynaliadwy sy'n diwallu anghenion lleol heb danseilio trefniadau blynyddoedd cynnar llwyddiannus presennol.

Themâu **sy'n anghytuno** (anghytuno) â **Oes gennych chi unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?** a nodir isod:

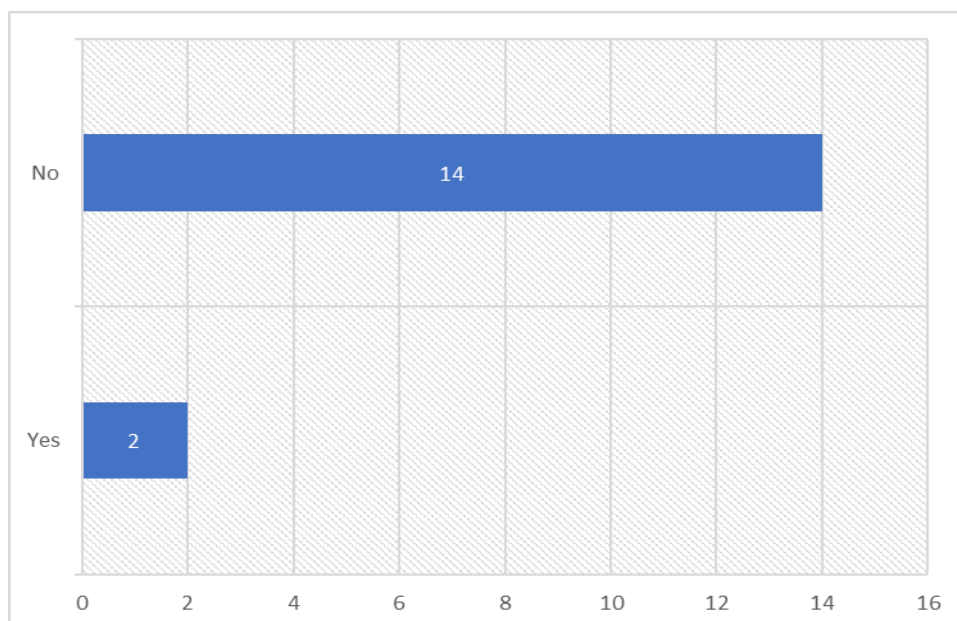
- Pryder bod 3 oed yn rhy ifanc i'r ysgol.

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu sy'n **anghytuno** (anghytuno) â **Oes gennych unrhyw sylwadau ynglŷn â'r cynnig hwn yr hoffech i ni eu hystyried?** a nodir isod:

- **Pryder bod 3 oed yn rhy ifanc i'r ysgol.**

Mae'r cynnig yn ymwneud ag addysg feithrin rhan-amser (10 neu 12.5 awr) i blant tair oed, nid addysg amser llawn. Cyflawnir trwy addysgeg blynyddoedd cynnar, cymarebau staffio ac amgylcheddau sy'n briodol yn ddatblygiadol, naill ai mewn ysgolion 3–11 neu leoliadau cymeradwy nad ydynt wedi'u cynnal. Ers cael gwared ar 'Rising 4s', nid oes unrhyw blant tair oed yn mynd i mewn i'r ysgol amser llawn; bydd yr ALI yn sicrhau bod unrhyw ddarpariaeth yn raddol ac yn briodol i'w hoedran, a bydd yna dystiolaeth o hyn yn y ddogfennaeth ymgynghori.

2) A oes unrhyw opsiynau eraill yr ydych chi'n meddwl y dylai'r Cyngor fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol GRh Talacharn?

Os oes, amlinellwch yr opsiynau amgen

Mae'r holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **yn cytuno** (Ydw) ag **Os oes, amlinellwch yr opsiynau amgen** isod:

- "Darpariaeth Dechrau'n Deg fel rhan o'r feithrinfa fel y cyfeirir ato yn y sylw blaenorol - rwy'n credu y byddai hyn o ddiddordeb ac o fudd i lawer o ddarpar rieni yn yr ardal."
- Troi'r 'ffederasiwn meddal' presennol gyda Llanmiloe yn ffederasiwn ffurfiol a gwneud y ddwy ysgol yn 3-11

Mae'r holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **yn anghytuno** (Na) gyda **Os oes, amlinellwch yr opsiynau amgen** isod:

- Dim

Themâu **sy'n cytuno** â (Ydw) **Os oes, amlinellwch yr opsiynau amgen** a nodir isod:

- Mae integreiddio'r ddarpariaeth Dechrau'n Deg gyda'r feithrinfa yn cael ei ystyried yn fuddiol ac yn debygol o ddenu diddordeb gan ddarpar rieni.
- Ffurfioli'r ffederasiwn gyda Llanmiloe ac alinio'r ddwy ysgol i ddarpariaeth 3–11.

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **sy'n cytuno** (Ydw) ag **Os oes, amlinellwch yr opsiynau amgen** isod:

Mae integreiddio'r ddarpariaeth Dechrau'n Deg gyda'r feithrinfa yn cael ei ystyried yn fuddiol ac yn debygol o ddenu diddordeb gan ddarpar rieni.

- Byddwn yn archwilio dichonoldeb cyd-leoliad neu integreiddio darpariaeth Dechrau'n Deg lle mae cymhwysedd côd post a'r galw yn cyfiawnhau hynny. Mae hyn yn cynnwys cadarnhau meysydd cymhwysedd, gofod, staffio a

chamau sicrhau ansawdd (cofrestru AGC, QA ymbarél, monitro cyngori ALI) a sicrhau aliniad â'r Cynnig Gofal Plant a phartneriaid nad ydynt yn cael eu cynnal er mwyn osgoi effeithiau dadleoli. Byddai unrhyw integreiddio yn cael ei ddatblygu o fewn fframweithiau polisi a chyllid presennol.

Ffurfioli'r ffederasiwn gyda Llanmiloe ac alinio'r ddwy ysgol i ddarpariaeth 3–11.

- Mae ffederasiwn yn opsiwn cydnabyddedig o dan y Côd Trefniadaeth Ysgolion a gall gryfhau gallu arweinyddiaeth a chynaliadwyedd. Os yw cyrff llywodraethu yn dymuno archwilio ffederasiwn ffurfiol, byddai'r ALI yn eu cefnogi i asesu goblygiadau llywodraethu, staffio a chwricwlwm. Byddai unrhyw symudiad i alinio'r ddwy ysgol i 3–11 yn gofyn am newid rheoledig (newid ystod oedran) gydag ymgynghoriad statudol llawn; byddai hyn yn cael ei ystyried ochr yn ochr â'r argymhellion strategol sy'n nodi Talacharn fel achos blaenoriaeth ar gyfer 3–11 oed lle mae darpariaeth leol 3 oed yn gyfyngedig. Fodd bynnag, nid yw'r rheoliadau presennol o dan y côd Trefniadaeth Ysgolion yn caniatáu ffederasiwn ffurfiol rhwng ysgol gymunedol ac ysgol wirfoddol. Felly, nid yw'r gwahaniaeth allweddol hwn rhwng ysgolion Llanmiloe a Thalacharn yn gwneud hwn yn opsiwn hyfyw ar hyn o bryd.

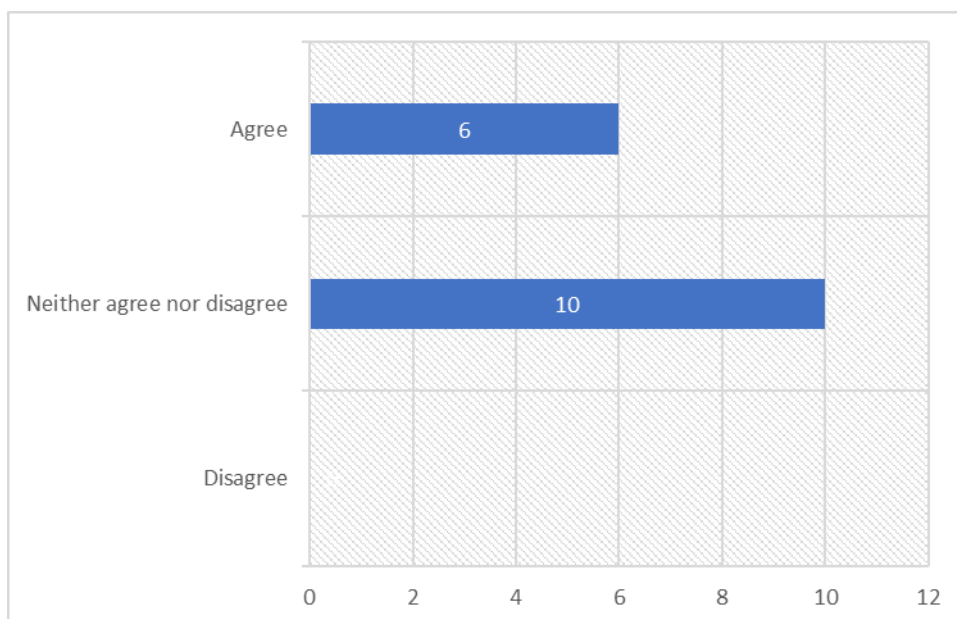
Themâu **sy'n anghytuno** â (Na) **Os oes, amlinellwch yr opsiynau amgen** a nodir isod:

- Dim

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu sy'n **anghytuno** (Na) ag **Os oes, amlinellwch yr opsiwn amgen** isod:

- AMH

3) a. Yn eich barn chi, pa effeithiau cadarnhaol neu andwyol fyddai'r cynnig hwn yn ei chael ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg ac i drîn y Gymraeg ddim llai ffafriol na'r iaith Saesneg?

Mae'r holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **yn cytuno** (cytuno) â **3) a.** nodir isod:

- "Cadarnhaol"
- "Byddai dosbarthiadau yn hyrwyddo'r Gymraeg gymaint ag y mae nhw erioed. Gallai plant ddechrau hyn o oedran iau a chael eu trochi mewn ail iaith."
- "Mae gan ysgol Talacharn sawl aelod o staff sy'n siarad Cymraeg - byddai'r cynnig hwn yn helpu i gefnogi'r Gymraeg ar gyfle cynharach i blant fynychu."
- "Byddai'n gadarnhaol gan ei fod yn rhoi cyfle i fwy o blant ddysgu Cymraeg yn gynt"
- "Gobeithio y gallwn ni ddysgu Cymraeg o oedran iau"
- "Byddai'n gadarnhaol. Byddai mwy o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg."

Yr holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **mewn anghytuno** (anghytuno) gyda **3) a.** nodir isod:

- Dim

Themâu **sy'n cytuno** (cytuno) â **3) a.** a nodir isod:

- Amlygiad cynharach/trochi yn y Gymraeg o oedran iau.
- Argaeledd staff sy'n siarad Cymraeg yn cefnogi canlyniadau iaith cadarnhaol.

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **yn cytuno** (cytuno) gyda **3) a.** isod:

- **Amlygiad cynharach/trochi yn y Gymraeg o oedran iau.**

Mae hyn yn cyd-fynd â strategaeth CSCA y Cyngor i ehangu trochi cynnar o 3 oed, cryfhau dilyniant ieithyddol a chynyddu cyfran y dysgwyr meithrin a derbyn sy'n cael mynediad at brofiadau cyfrwng Cymraeg/dwyieithog. Bydd gweithredu yn canolbwyntio ar gapasiti staff, deunyddiau a throsglwyddo fel bod amlygiad cynharach yn arwain at ganlyniadau diogel erbyn diwedd Cyfnod Allweddol 2.

- **Mae argaeledd staff sy'n siarad Cymraeg yn cefnogi canlyniadau iaith cadarnhaol.**

Byddwn yn cynllunio datblygu'r gweithlu yn unol â Chanlyniad 7 CSCA (archwiliadau sgiliau, DPP, sabothol a chymorth wedi'i dargedu) fel y gall ysgolion staffio darpariaeth blynnyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg/dwyieithog yn hyderus. Mae hyn yn cynnwys cefnogaeth o ysgol i ysgol a chydweithio â phartneriaid cenedlaethol i ddatblygu addysgeg ac adnoddau ar gyfer trochi cynnar.

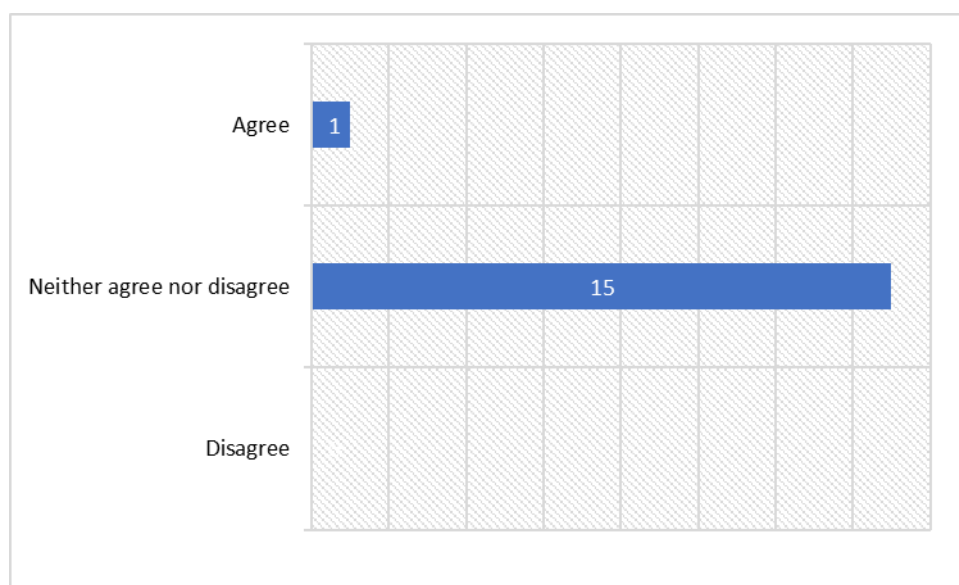
Themâu **mewn anghytuno** (anghytuno) gyda **3) a.** a nodir isod:

- Dim

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **mewn anghytuno** (anghytuno) gyda **3) a.** isod:

- AMH

3) b. Sut ydych chi'n meddwl y gellid llunio'r cynnig, neu ei adolygu fel y byddai'n cael effeithiau cadarnhaol, neu fwy cadarnhaol ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg ac i drîn y Gymraeg ddim yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg?

Mae'r holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **yn cytuno** (cytuno) â **3) b.** nodir isod:

- "Gallai plant ddechrau dysgu Cymraeg yn gynharach."

Pob un o'r sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **mewn anghytuno** (anghytuno) **3) b.** nodir isod:

- Dim

Themâu **sy'n cytuno** (cytuno) gyda **3) b.** a nodir isod:

- Awgrymir dechrau'n gynharach fel ffordd ymarferol o wella canlyniadau'r Gymraeg (mwy o amser i ddod i gysylltiad a dysgu o oedran iau).

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **yn cytuno** (cytuno) gyda **3) b.** isod:

- **Awgrymir dechrau'n gynharach fel ffordd ymarferol o wella canlyniadau'r Gymraeg (mwy o amser i ddod i gysylltiad a dysgu o oedran iau).**

Byddwn yn ystyried mynediad cynharach i addysg feithrin rhan-amser (lle bo'r galw a'r capasiti) fel un lifer i gryfhau caffael y Gymraeg, gan sicrhau aliniad â nodau blynyddoedd cynnar CSCA a'r cwricwlwm ar gyfer Cymru. Byddai unrhyw newidiadau yn ystod oedran sy'n deillio o hynny yn mynd rhagddo drwy'r Côt Trefniadaeth Ysgolion gydag asesiad effaith yn yr iaith Gymraeg sy'n cyd-fynd â'i gilydd.

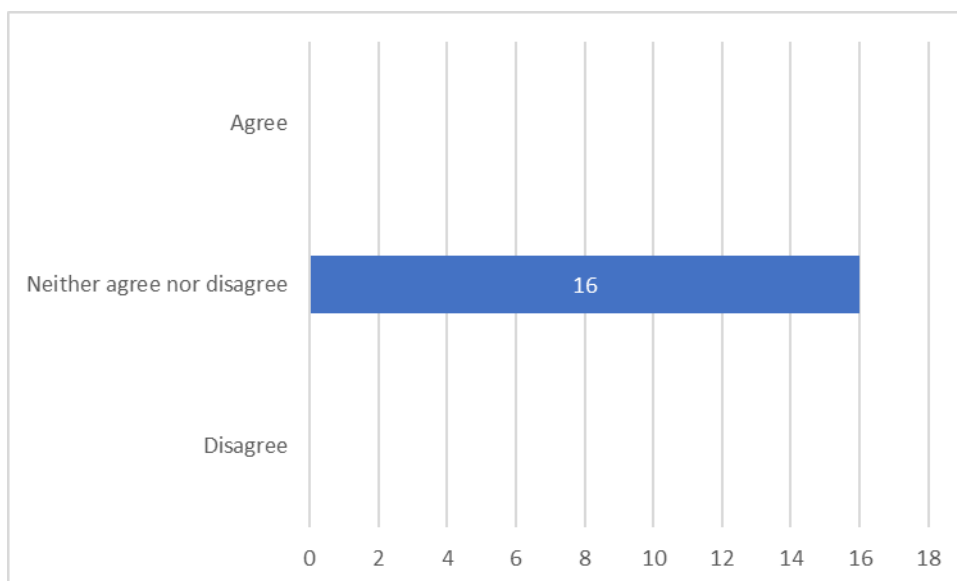
Themâu **sy'n anghytuno** (anghytuno) gyda **3) b.** a nodir isod:

- Dim

Ymateb ALI i themâu **mewn anghytuno** (anghytuno) gyda **3) b.** isod:

- AMH

3) c. Sut ydych chi'n meddwl y gellid llunio'r cynnig, neu ei adolygu fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol nac yn llai andwyol ar gyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg ac i drîn y Gymraeg ddim yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg?

Mae'r holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **yn cytuno** (cytuno) â **3) c.** nodir isod:

- Dim

Mae'r holl sylwadau a roddwyd gan ymatebwyr **mewn anghytuno** (anghytuno) gyda **3) c.** nodir isod:

- Dim

Themâu **sy'n cytuno** (cytuno) â **3) c.** a nodir isod:

- Dim

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **yn cytuno** (cytuno) gyda **3) c.** isod:

- AMH

Themâu **sy'n anghytuno** (anghytuno) gyda **3) c.** a nodir isod:

- Dim

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu **mewn anghytuno** (anghytuno) gyda **3) c.** isod:

- AMH

Arolwg Disgyblion: Gweler Atodiad 1

Ymgynghori â 7 aelod o Gyngor Ysgol Blwyddyn 6 ar y cynnig i newid ystod oedran yr ysgol i 3–11.

Themâu Cadarnhaol

1. **Gwell cyfleoedd i ddysgu yn iau**
 - *"Gwell cyfleoedd i ddysgu yn iau"*
2. **Da i rieni sy'n gweithio i ddod â phlant i'r ysgol yn gynt**
 - *"Da i rieni sy'n gweithio i ddod â phlant i'r ysgol yn gynt"*
3. **Da i ddisgyblion hŷn wneud ffrindiau gyda phlant iau a gofalu amdanynt**
 - *"Da i ddisgyblion hŷn wneud ffrindiau gyda phlant iau a gofalu amdanynt"*
4. **Bydd disgyblion ychwanegol yn tyfu'r ysgol, 'yn bwysig nad yw'r ysgol yn marw'**
 - *"Bydd disgyblion ychwanegol yn tyfu'r ysgol, 'yn bwysig nad yw'r ysgol yn marw'"*
5. **Teimlad cadarnhaol cyffredinol am yr ysgol**
 - *"Ysgol ofalgar"*
 - *"Creu atgofion"*
 - *"Gwneud ffrindiau"*
 - *"Ysgol hapus"*

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu cadarnhaol

Mae'r Corff Llywodraethu a'r Awdurdod Lleol yn croesawu'r adborth cadarnhaol gan ddisgyblion ynglŷn â'r cynnig i newid yr ystod oedran i 3–11. Mae'r manteision a nodwyd—megis gwell cyfleoedd dysgu i blant iau, cefnogaeth i rieni sy'n gweithio, a'r potensial i ddisgyblion hŷn fentora a chyfeillio â phlant iau—yn gyson â nodau'r cynnig ac ymrwymiad y Corff Llywodraethu a'r Cyngor i ddarparu addysg blynyddoedd cynnar o ansawdd uchel. Mae'r cydnabyddiaeth y gall disgyblion ychwanegol helpu i gynnal yr ysgol yn cyd-fynd ag amcan strategol y Cyngor i gynnal ysgolion hyfyw, bywiog mewn cymunedau lleol. Bydd yr ysgol yn sicrhau bod y pontio yn cael ei reoli mewn ffordd sy'n cadw'r ethos gofalgarn a chefnogol sy'n cael ei werthfawrogi gan ddisgyblion.

Themâu Negyddol

1. Gwneud yr ysgol yn orlawn

- *"Gwneud yr ysgol yn orlawn"*

2. Rhy uchel a brawychus i blant ifanc iawn

- *"Rhy uchel a brawychus i blant ifanc iawn"*

3. Pryder unigol: 'yn poeni' am y rhagolygon

- *"Dyweddodd 1 disgybl eu bod yn 'bryderus'."*

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu negyddol

Mae'r Corff Llywodraethu a'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y pryderon a godwyd am orlenwi posibl a'r amgylchedd yn llethol i blant ifanc iawn. Bydd y materion hyn yn cael eu hystyried yn ofalus yn y camau cynllunio a gweithredu. Bydd y Corff Llywodraethol a'r ALI yn adolygu llety a staffio i sicrhau bod amgylchedd yr ysgol yn parhau i fod yn ddiogel, yn groesawgar ac yn ddatblygiadol briodol ar gyfer pob oedran. Bydd mesurau'n cael eu rhoi ar waith i gefnogi integreiddio plant iau, gan gynnwys mynediad graddol, meintiau dosbarthiadau priodol, a chefnogaeth gan staff a disgyblion hŷn. Mae'r Corff Llywodraethu a'r ALI wedi ymrwmo i gynnal awyrgylch meithrin a byddant yn monitro effaith y newid i fynd i'r afael ag unrhyw faterion sy'n codi

Ymateb Estyn: Atodiad 2

Ymateb i ymgynghoriad Estyn ar y cynnig i newid ystod oedran Ysgol Gynradd GRh Talacharn i 3–11

Themâu Cadarnhaol

- Darpariaeth ar gyfer plant 3–11 oed o leiaf yn hafal i'r cynnig 4–11 oed presennol**
 - "Mae Estyn o'r farn bod y cynnig yn debygol o ddarparu darpariaeth ar gyfer plant 3–11 oed ar safon sy'n hafal o leiaf i'w gynnig 4–11 oed presennol."*
- Rhesymeg clir ac asesiad cytbwys o fanteision/anfanteision**
 - "Mae'r Cyngor yn cyflwyno rhesymeg clir dros y cynnig hwn, gan nodi manteision newid yr ystod oedran yn Ysgol Gynradd GRh Talacharn o 4–11 i 3–11. ... Mae'r cynnig yn nodi manteision ac anfanteision mewn ffordd gytbwys ac yn cynnwys mesurau i reoli risgiau posibl. Mae'n ymddangos bod y manteision yn fwy na'r anfanteision yn sylweddol."*
- Mynd i'r afael â bwlch yn y ddarpariaeth blynnyddoedd cynnar a lleihau lleoedd dros ben**
 - "Gall y cynnig gael effaith gadarnhaol ar drefniadau teithio y rhai sy'n teithio y tu allan i'w dalgylch ar hyn o bryd i gael mynediad at addysg gynnar. Yn ogystal, mae'n awgrymu y bydd y cynnig yn helpu i gau'r bwlch yn y ddarpariaeth blynnyddoedd cynnar i blant 3 oed yn dalgylch Talacharn. Disgwylir i'r newidiadau hefyd leihau lefel uchel y lleoedd dros ben yn yr ysgol, ar hyn o bryd 55% o'r capasiti."*
- Aliniad â'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (WESP) a meithrinfa ddwyieithog**
 - "Mae'r cynnig yn ystyried yr effaith ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ac yn dangos aliniad â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (WESP). Byddai meithrinfa ddwyieithog yn cefnogi trochi'n gynharach yn y Gymraeg drwy brofiadau o ansawdd uchel, sy'n seiliedig ar chwarae, gan gyfrannu'n gadarnhaol at y continwwm iaith."*
- Dim effaith negyddol ar safonau disgyblion na chynnydd a ragwelir**
 - "Mae'n cymryd yn ganiataol y byddai Ysgol Gynradd GRh Talacharn yn darparu darpariaeth ar gyfer plant 3–11 oed ar safon o leiaf sy'n hafal i'w chynnig 4–11 presennol. Felly, ni ddisgwylir unrhyw effaith negyddol ar safonau disgyblion na chynnydd."*
- Perthnasoedd cryf a diwylliant cadarnhaol, cynhwysol**

- *"Mae adroddiad diweddaraf Estyn yn tynnu sylw at berthynas gref rhwng staff a disgyblion, gyda bron pob dysgwr yn teimlo'n hapus ac yn ddiogel. O ganlyniad i'r diwylliant cadarnhaol a chynhwysol hwn, mae'r ymgynghoriad yn awgrymu bod ehangu darpariaeth yn annhebygol o gael effeithiau andwyol ar les disgyblion. Mae'n ymddangos bod hyn yn ddatganiad rhesymol."*

7. Gwell effeithlonrwydd adnoddau a chynaliadwyedd hirdymor

- *"Disgwylir i gynnydd yn nifer y disgyblion wella effeithlonrwydd adnoddau a chyfrannu at gynaliadwyedd ysgolion hirdymor. Mae hyn yn ymddangos yn rhesymol."*

8. Ystyried grwpiau agored i niwed yn ofalus a nodi anghenion yn gynharach

- *"Mae'n ymddangos bod anghenion grwpiau agored i niwed, gan gynnwys dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) a'r rhai o gefndiroedd dan anfantais economaidd, yn cael eu hystyried yn ofalus. Disgwylir i fynediad cynharach i addysg gefnogi adnabod anghenion dysgu unigol yn amserol a darparu ymyriadau priodol, a thrwy hynny wella canlyniadau dysgwyr."*

9. Digon o le a chyfleusterau ar gyfer darpariaeth meithrinfa

- *"Gyda'r ysgol ar hyn o bryd yn gweithredu ymhell yn is na'r capasiti, mae digon o le a staffio i gyflwyno darpariaeth meithrinfeydd. Mae'r cyfleusterau'n cynnwys ystafell ddosbarth bwrpasol ar gyfer 20 o ddisgyblion meithrin, cegin, ystafell dawel, ardal gelf/grefft, toiledau, ac ardal chwarae awyr agored wedi'i chyfarparu'n dda sy'n addas ar gyfer disgyblion meithrin a disgyblion hŷn."*

10. Dim darpariaeth cyn-ysgol breifat yn Nhalacharn—mynd i'r afael ag anghydraddoldeb mynediad

- *"Mae'r cynnig yn nodi nad oes darpariaeth cyn-ysgol breifat yn Nhalacharn ar hyn o bryd, gan greu bwlch clir mewn addysg blynyddoedd cynnar. Mae teuluoedd yn dewis lleoliadau amgen y tu allan i'r ardal, yn bennaf oherwydd argaeledd. Mae'r cyngor yn mynegi y byddai'r cynnig yn helpu i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb mynediad, yn enwedig i deuluoedd incwm isel ac mae'n ymddangos bod hyn yn rhesymol."*

11. Dyhead i ddatblygu gofal cofleidiol

- *"Os cymeradwyir y cynnig, mae'r ysgol yn anelu at ddatblygu darpariaeth gofal cofleidiol ochr yn ochr ag addysg blynyddoedd cynnar, gan gynnig dull integredig o ddysgu a gofal."*

Ymateb y Corff Llywodraethu a'r ALI i themâu cadarnhaol:

Mae'r Corff Llywodraethu a'r Awdurdod Lleol yn croesawu asesiad cadarnhaol cyffredinol Estyn o'r cynnig i newid ystod oedran Ysgol Gynradd GRh Talacharn i 3–11. Mae'r Corff Llywodraethu a'r ALI yn nodi barn Estyn bod y cynnig yn debygol o

ddarparu darpariaeth ar gyfer plant 3–11 oed ar safon sy'n hafal o leiaf i'r cynnig presennol, heb unrhyw effaith negyddol a ragwelir ar safonau, cynnydd na lles disgyblion. Mae'r Corff Llywodraethu a'r ALI wedi ymrwymo i sicrhau bod cyflwyno darpariaeth meithrin yn cael ei reoli gan ddefnyddio cyfleusterau a staffio presennol, a bod diwylliant cynhwysol a chefnogol yr ysgol yn cael ei gynnal. Bydd y Corff Llywodraethu a'r ALI yn parhau i alinio datblygiad darpariaeth blynyddoedd cynnar a chyfrwng Cymraeg gyda'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (WESP), a byddant yn gweithio i sicrhau bod y cynnig yn mynd i'r afael â bylchau lleol yn y ddarpariaeth, yn cefnogi grwpiau agored i niwed, ac yn cyfrannu at gynaliadwyedd hirdymor yr ysgol. Bydd yr uchelgais i ddatblygu gofal cofleidiol yn cael ei archwilio mewn partneriaeth â theuluoedd a'r gymuned.

Themâu Negyddol

1. Effaith bosibl ar ddarparwyr meithrinfeydd preifat

- *"Risg nodedig yw'r effaith bosibl ar ddarparwyr meithrinfa breifat. Mae'r cyngor yn ymrwymo i ymgynghori'n agored â darparwyr i asesu unrhyw effaith bosibl. Mae'r cynnig yn nodi nad oes darparwyr meithrin preifat ar hyn o bryd o fewn dalgylch yr ysgol."*

2. Dim cynllun arfaethedig ar gyfer pontio

- *"Er ei fod yn amlinellu'r weithdrefn statudol ac amserlen rhagamcanedig, yr unig ddyddiad gweithredu wedi'i gadarnhau yw Medi 2026, heb unrhyw gynllun awgrymedig ar gyfer y pontio."*

Ymateb y Corff Llywodraethol a'r ALI i themâu negyddol:

Mae'r Corff Llywodraethu a'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y risg bosibl i ddarparwyr meithrinfeydd preifat a byddant yn parhau i ymgynghori'n agored ag unrhyw ddarparwyr presennol neu ddarpar ddarparwyr i asesu a lliniaru unrhyw effeithiau negyddol. Mae'r Corff Llywodraethu a'r ALI hefyd yn cydnabod yr angen am gynllun pontio clir a byddant yn sicrhau bod cynllun gweithredu manwl yn cael ei ddatblygu mewn ymgynghoriad â'r ysgol, staff, rhieni a rhanddeiliaid eraill. Bydd y cynllun hwn yn mynd i'r afael â threfniadau pontio, cyfathrebu a chefnogaeth i'r holl deuluoedd yr effeithir arnynt, gyda ffocws ar leihau aflonyddwch a sicrhau dechrau llyfn i ddisgyblion meithrin newydd.

Camau Nesaf

Bydd yr Adroddiad Ymgynghori yn cael ei ystyried gan Gorff Llywodraethu'r ysgol a'r Aelod Cabinet dros Addysg a fydd yn penderfynu a ddylid cymeradwyo'r strategaeth ASE neu gymeradwyo gydag addasiadau.

Atodiad 1

Ymgynghori â 7 aelod o Gyngor Ysgol Blwyddyn 6 ar y cynnig i newid ystod oedran yr ysgol i 3–11.

Atodiad 2